

Vlasta Gazdíková

PODSTATNÁ A PŘÍDAVNÁ JMÉNA, ZÁJMENA

EXPRES

URČOVÁNÍ JMEN A JEJICH
PRAVOPIS PO KRŮČCÍCH

edika.

Podstatná a přídavná jména, zájmena expres

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

edika.

Vlasta Gazdíková

Podstatná a přídavná jména, zájmena expres – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Gazdíková Vlasta

Podstatná a přídavná jména, zájmena expres

**Edika
Brno
2021**

Podstatná a přídavná jména, zájmena expres

Vlasta Gazdíková

Ilustrace: Jaroslava Kučerová

Jazyková korektura: Ivana Šelešovská

Obálka: Gustav Fifka

Odpovědná redaktorka: Eva Mrázková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Text © Vlasta Gazdíková, 2021

Illustrations © Jaroslava Kučerová, 2021

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN tištěné verze 978-80-266-1622-1

ISBN e-knihy 978-80-266-1624-5 (1. zveřejnění, 2021) (ePDF)

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2021 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 37790.

© Albatros Media, a. s., 2021. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

edika.

Obsah

I. PODSTATNÁ JMÉNA (latinsky SUBSTANTIVA)	5
1. Co označují podstatná jména?	5
2. Jaké druhy podstatných jmen se rozlišují?	5
3. Jakým větným členem mohou být podstatná jména ve větě?	6
4. Jaký význam mají podstatná jména?	11
5. Co jsou mluvnické kategorie podstatných jmen?	12
6. Jak skloňujeme podstatná jména podle vzorů?	21
A) ROD MUŽSKÝ	21
B) ROD ŽENSKÝ	52
C) ROD STŘEDNÍ	71
SOUHRNNÁ CVIČENÍ – podstatná jména.	82
II. PŘÍDAVNÁ JMÉNA (latinsky ADJEKTIVA)	88
1. Co vyjadřují přídavná jména?	88
2. Jaké mluvnické kategorie určujeme u přídavných jmen?	89
3. Jak postupujeme při určování druhu a vzoru přídavného jména?	92
4. Jak skloňujeme přídavná jména podle vzorů?	96
A) Přídavná jména TVRDÁ	96
B) Přídavná jména MĚKKÁ	100
C) Přídavná jména PŘIVLASTŇOVACÍ	105
SOUHRNNÁ CVIČENÍ – přídavná jména.	115
III. ZÁJMENA (latinsky PRONOMINA)	118
1. Jak poznáme zájmena?	118
2. Jaké druhy zájmen rozlišujeme?	118
3. Jaké mluvnické kategorie určujeme u zájmen?	118
4. Podle jakých vzorů skloňujeme zájmena?	121
5. Přehled skloňování zájmen (bez 5. pádu)..	121
IV. SOUHRNNÉ OPAKOVÁNÍ	136
KLÍČ	149
Seznam použité literatury	191

PODSTATNÁ A PŘÍDAVNÁ JMÉNA, ZÁJMENA

Tato publikace navazuje na knihu Slovní druhy expres, v níž je uveden přehled všech slovních druhů a jejich stručná charakteristika. Tentokrát se podrobně zaměříme na všechna jména, tj. podstatná a přídavná jména i zájmena, která mají mnoho společného, ale i odlišného. Ukážeme si také některé zvláštnosti a výjimky, které potvrzují, jak už to tak bývá, pravidla. A samozřejmě si všechno dobře procvičíme. Tak tedy s chutí do toho!

5.–9. roč.

I. PODSTATNÁ JMÉNA (latinsky SUBSTANTIVA)

1. Co označují podstatná jména?

Označují názvy osob, zvířat, věcí, vlastností, dějů (činností) a někdy také vztahů, např.:

- **osoby** – chlapec, muž, děvče, žena, Julie, prodavačka...
- **zvířata** – kočka, slon, Brok, lvice Elsa, vlaštovka...
- **věci** – noviny, skříň, kabelka, zvonek, kniha, polštář...
- **vlastnosti** – čestnost, cílevědomost, lehkovážnost, šetrnost...
- **děje** – plavba, orba, procvičování, malba, kokrhání...
- **vztahy** – přátelství, manželství...

2. Jaké druhy podstatných jmen se rozlišují?

- **konkrétní** – názvy osob, zvířat a věcí, které mají hmotnou podobu (můžeme si na ně sáhnout), např.: *kamarád, pes, kniha, Honza...*
- **abstraktní** – názvy vlastností, dějů a vztahů, které nemají hmotnou podobu (nemůžeme si na ně sáhnout), dovedeme si pouze představit, jak se projevují, např.: *laskavost, hravost, lenost, láska...*

6.–9. roč.

Poznámka:

V některých případech může být podstatné jméno abstraktní i konkrétní, např.: 1. *psaní* = činnost (abstraktní): *Psaní* slohových prací ho vůbec nebavilo. 2. *psaní* = dopis (konkrétní): Dnes mi přišlo *psaní*.

Konkrétní podstatná jména se dále dělí na:

- **obecná** – označují kteroukoli osobu, zvíře nebo věc, píšeme je proto s malým počátečním písmenem, např.: *přítel, liška, hora, město...*
- **vlastní** – označují jednu určitou osobu, zvíře nebo věc, proto je píšeme s velkým počátečním písmenem, např.: jednoslovné – *Jindra, Ryška, Říp, Brno...*; víceslovné – *Jirka Metelka, Ostrožská Nová Ves, Vysoké Tatry, Divoká Orlice...*

7.–9. roč.**3. Jakým větným členem mohou být podstatná jména ve větě?**

Nejčastěji bývají podmětem a předmětem, někdy také přívlastkem neshodným nebo příslovečným určením, jindy mohou být součástí přísudku jmenného se sponou, případně doplňkem, např.:

- **podmětem** – Na jasné obloze zářily *hvězdy*.
- **předmětem** – Před kinem jsem potkal *spolužačky*.
- **přívlastkem neshodným** – Kabelka z *kůže* se mi moc líbila.
- **příslovečným určením místa, času** – Šli jsme do *lesa*. Vrátila se až za *hodinu*.
- **součástí přísudku jmenného se sponou** – Eva je *klavíristka*.
- **doplňkem** – Milan byl prohlášen za nejlepšího *fotbalistu* oddílu.

Cvičení**5.–9. roč.****1. Vyhledejte podstatná jména a podtrhněte je.**

Dostali jsme pozvánku na besedu s cestovatelem Jiřím Kolbabou, který bude vyprávět o svých zážitcích z cestování po šesti kontinentech. Jestřáb lesní má krátká zakulacená křídla a dlouhý ocas a živí se převážně ptáky a savci. Jeseníky nabízí mnoho značených tras pro pěší turisty i cykloturisty. Každé přátelství by mělo být postaveno především na upřímnosti. Při rekonstrukci starého domu nám museli opravit i rozpadající se komín. Inspektoři provedli u prodejců kontrolu rizikových potravin, tedy těch, které podléhají rychlé zkáze. Řeka Berounka je ideální pro začínající vodáky. Miluji bruslení, lyžování a mého jezevčíka Bena. Žehlení nepatří k mým oblíbeným činnostem. Při dlouhodobé péči o nemocné rodiče na ni často dolehla vyčerpanost a bezradnost. Reklamace porouchaného vysavače trvala docela dlouho.

2. Roztřídte podstatná jména z 1. cvičení podle toho, zda se jedná o názvy:

osob – _____

zvířat – _____

věcí – _____

vlastností – _____

dějů – _____

vztahů – _____

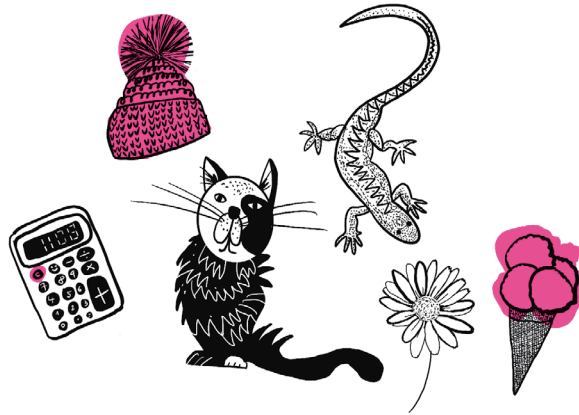
3. Podstatná jména z 1. cvičení roztrďte na konkrétní obecná, konkrétní vlastní a abstraktní. Napište je v 1. pádě čísla jednotného:

6.–9. roč.

a) konkrétní obecná:

b) konkrétní vlastní:

c) abstraktní:

5.–9. roč.

4. Následující podstatná jména doplňte do tabulky.

kocour, řidička, řízení, kopretina, mladík, hříbě, koupání, loutna, moudrost, koroptev, mobil, domýšlivost, mlynář, hravost, slon, drony, strach, lékař, stříhání, vlk, zvědavost, zmrzlina, cukrářka, kalkulačka, procházka, štěstí, ještěrka, nerozhodnost, vrískot, listonoš, čepice, obratnost, naběračka, čtení

Názvy:

[illegible]

5. Doplňte malé, nebo velké písmeno.

Během prázdnin navštívujeme naše (h)___rady a (z)___ámky. Líbil se nám barokní (z)___ámek (m)___ilotice a gotický (h)___rad (p)___ernštejn, který stojí na skále nad (m)___ěstysem (n)___edvědice. Moje teta bydlí v (r)___ožnově (p)___od (r)___adhoštěm a babička v (m)___oravské (t)___řebově. V zeměpise jsme se učili o významných (č)___eských a (m)___oravských (m)___ěstech. Nejdůležitějšími (ř)___ekami (č)___eské (r)___epubliky jsou (l)___abe, (m)___orava a (o)___dra. Řeka (l)___abe pramení v (k)___rkonoších a odvodňuje (ú)___zemí (č)___ech. K jejím největším (p)___řítokům patří (v)___ltava a jejich vodstvo míří společně na (ú)___zemí (n)___ěmecka, kde končí v (s)___everním (m)___oři. Řeka (m)___orava pramení na (k)___rálickém (s)___něžníku a společně s dalšími přítoky protéká na (j)___ih (m)___oravy, kde se spojuje s (d)___yjí a po (r)___akousko-(s)___lovenské hranici míří do (d)___unaje. Společně s ním po dlouhé pouti (j)___iho-východní (e)___vropou končí v (č)___erném (m)___oři. Řeka (o)___dra je páteří (s)___lezska, pramení v (o)___derské (v)___rchovině a stejně jako obě předchozí (ř)___eky opouští na severozápadě naše území a v (p)___olském (p)___řístavu (š)___tětín se vlévá do (b)___altského (m)___oře.

6. U podtržených podstatných jmen určete, zda se jedná o podstatné jméno konkrétní (K), nebo abstraktní (A).

Za výlohou jsme spatřili krásné starožitné hodiny (___). Odlet našeho letadla se protáhl o dvě dlouhé hodiny (___). Cyklistický závod (___) právě odstartoval. Na okraji města postavili zcela nový závod (___). Můj kamarád se postupně probojoval do čela (___) běžeckého závodu (___). Teprve v cíli si mohl utřít své zpocené čelo (___). Několik cyklistů tvořících čelo (___) pelotonu brzy po startu uniklo ostatním závodníkům. Sestra hraje v symfonickém orchestru na cello (___). Babiččina ochota a dobrota (___) byla všem v okolí dobře známá. Maminka má pro nás vždy schovanou nějakou čokoládovou dobrotu (___). Vyjmenuj nám základní rysy (___)

baroka. V zoologické zahradě jsme pozorovali dva rysy (___). Co všechno asi skrývají rysy (___) v její ustarané tváři? Děti hledaly v lese zakopaný poklad (___). Maminka mi často říká: „Ty jsi můj největší poklad (___).“ Z reproduktorů na stadionu zněla hlasitá hudba (___). Do pochodu jim vyhrávala dechová hudba (___). Vjezd (___) před naším domem byl rozkopán kvůli opravě vodovodního potrubí. Autům i koloběžkám byl přísně zakázán vjezd (___) do pěší zóny.

7. Tvořte krátké dvojice vět s následujícími podstatnými jmény tak, aby bylo jméno v jedné větě konkrétní (K) a v druhé větě abstraktní (A) podobně jako v 6. cvičení.

pohled:

K _____

A _____

stavba: _____

K _____

A _____

hlídka: _____

K _____

A _____

rána: _____

K _____

A _____

cesta: _____

K _____

A _____

7.–9. roč.

8. Určete větné členy u zvýrazněných podstatných jmen.

Sofie (_____) stála *na dvoře* (_____) se svými *rodiči* (_____), kteří střídavě stále někam telefonovali. Hodně ji to rozčílilo, a tak chtěla odejít. *Otec* (_____) ji ale zadržel a řekl, ať ještě chvíli počká, že

pro ni s maminkou (_____) mají dárek (_____). Najednou vjel do dvora (_____) vůz s přívěsem (_____). Z auta vystoupil štíhlý muž (_____) a zamířil rovnou k Sofiným rodičům. Omluvil se za zpoždění (_____), které zapříčinily problémy při nakládání (_____). Potom s nimi šel dozadu k přívěsu. Odjistil dvířka (_____) přívěsu (_____) a pomalu sklopil plošinu. Pak vešel dovnitř a krátce poté bylo slyšet hlasité zafrkání (_____). Znělo ustrašeně, současně ale silně a rázně.

Sofie přišla blíž a zvědavě nahlédla do přívěsu (_____). Muž právě vyváděl klisnu (_____). Bylo to nádherné plavé zvíře, jehož hladká hedvábná srst (_____) se na slunci leskla jako nejčistší zlato (_____). Sofie stála jako vrostlá do země a nemohla odvrátit oči (_____) od toho zázraku.

(Podle M. Jablonské)

4. Jaký význam mají podstatná jména?

Podstatná jména mají dvojí význam:

a) věcný (lexikální) – znamená skutečnost, kterou slovo pojmenovává, např.: *lípa* – strom se srdčitými listy a vonnými květy...

Některá slova mohou mít i více věcných významů, např.: *kolej* – ubytovna pro vysokoškolské studenty nebo dvojice kolejnic sloužící pro železniční dopravu, případně stopa po kolech vozu.

Poznámka:

Věcný význam slov vysvětlují různé slovníky, např. Slovník spisovné češtiny, Slovník cizích slov, ale také Etymologický slovník, případně různé nářeční (dialektologické), historické, encyklopedické, technické aj. slovníky.

5.–9. roč.

b) mluvnický (gramatický) – zjednodušeně řečeno vychází z tvaru slova a z toho, co u něj můžeme určit – pád, číslo a rod, to jsou tzv. mluvnické kategorie, např.: o myších – 6. *pád, číslo množné, rod ženský*; na hřiště – 4. *pád, číslo jednotné, rod střední*...

5.–9. roč.

5. Co jsou mluvnické kategorie podstatných jmen?

Podstatná jména mění svůj tvar (dají se „ohýbat“), patří tedy mezi *ohybné slovní druhy*, které skloňujeme a určujeme u nich tzv. *mluvnické kategorie*: *pád, číslo, rod a vzor*.

a) PÁD:

■ 1.	kdo, co?
(nominativ)	hvězda, Tomáš
■ 2. (bez)	koho, čeho?
(genitiv)	hvězdy, Tomáše
■ 3. (ke)	komu, čemu?
(dativ)	hvězdě, Tomášovi
■ 4. (vidím)	koho, co?
(akuzativ)	hvězdu, Tomáše
■ 5.	oslovujeme, voláme!
(vokativ)	hvězdo! Tomáši!
■ 6. (o)	kom, čem?
(lokál)	hvězdě, Tomášovi
■ 7. (s)	kým, čím?
(instrumentál)	hvězdou, Tomášem

b) ČÍSLO:

- **jednotné** (singulár) – (jeden) *chlapec, dům*; (jedna) *dívka, hvězda*; (jedno) *kotě, dítě...*
- **množné** (plurál) – (dva) *chlapci, domy*; (dvě) *dívky, hvězdy, kořata, děti...*

Číslo jednotné:

1. pád	chlapec	dům	dívka	kotě
2. pád	chlapce	domu	dívky	kotěte
3. pád	chlapci	domu	dívce	kotěti
4. pád	chlapce	dům	dívku	kotě
5. pád	chlapče!	dome!	dívko!	kotě!
6. pád	chlapci	domu	dívce	kotěti
7. pád	chlapcem	domem	dívkou	kotětem

Číslo množné:

1. pád	chlapci	domy	dívky	kořata
2. pád	chlapců	domů	dívek	kořat
3. pád	chlapcům	domům	dívkám	kořatům
4. pád	chlapce	domy	dívky	kořata
5. pád	chlapci!	domy!	dívky!	kořata!
6. pád	chlapcích	domech	dívkách	kořatech
7. pád	chlapci	domy	dívkami	kořaty

Některá podstatná jména mají pouze tvary jednotného čísla, jiná zase mají pouze tvary množného čísla. Podle toho rozlišujeme následující **druhy podstatných jmen**:

- **hromadná** – mají jen **tvary jednotného čísla**, přestože označují více věcí jednoho druhu, většinou mají koncovku *-í* nebo přípony *-oví, -stvo, -ctvo*, např.: (to) *uhlí, křoví, stromoví, letectvo, ptactvo...* Patří sem také slova (ten) *lid, hmyz, skot, dobytek, (ta) drůbež* apod.
- **pomnožná** – mají jen **tvary množného čísla**, přestože označují jednu věc i větší množství, např.: (ta) *ústa, (ty) nůžky, šaty, spalničky, varhany, Vánoce, Čechy, šachy, noviny...*
- **látková** – označují určitý materiál nebo látku, většinou mají **tvary jednotného čísla** bez ohledu na množství, např.: (to) *mléko, zelí, víno, (ten) čaj, olej, písek, (ta) čočka, šunka, zmrzlina...*

Duál (dvojné číslo)

Kromě jednotného a množného čísla existuje ještě tzv. **duál** neboli **dvojné číslo**, což je pozůstatek staré češtiny. Setkáme se s ním v množném čísle **u názvů označujících části těla, která jsou v páru: oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena a prsa**. Tato podstatná jména mají odlišné skloňování od podstatných jmen, která části těla neoznačují (*oka, ucha, ...*).

Podrobně se budeme touto problematikou zabývat v kapitole o skloňování.

5.–9. roč.**c) ROD (jmenný):**

- **mužský** (maskulinum) – **životný**: (ten) *chlapec, vrabec, atlet...*
– **neživotný**: (ten) *dům, míč, salám...*
- **ženský** (femininum) – (ta) *třešeň, nevěsta, včela, radost, noha...*
- **střední** (neutrum) – (to) *dítě, kotě, slůně, hříbě, okno, zrcadlo...*

6.–9. roč.**Rod biologický a gramatický**

Životnost a neživotnost určujeme pouze u rodu mužského. Zpravidla platí, že biologický (přirozený) a gramatický (mluvnický) rod se shodují, např.: *sportovec* (člověk, živá bytost – z hlediska biologického), *vrabec, slon* (živý pták, zvíře – z hlediska biologického) = **životná podstatná jména** (i z hlediska gramatického)

ALE

skříň, kámen, sýr, rýč (neživé věci – z hlediska biologického) = **neživotná podstatná jména** (i z hlediska gramatického).

V několika případech se biologický a gramatický rod neshodují. Pro nás je potom **rozhodující rod gramatický**, protože určujeme tvar daného slova.

Pomůžeme si následující pomůckou:

- a) **rod mužský životný** – tvar 4. pádu čísla jednotného = tvaru 2. pádu, např.: **strašák** – 2. p. č. j. *strašáka*, 4. p. č. j. *strašáka* (i když se nejedná o živou bytost);
- b) **rod mužský neživotný** – tvar 4. pádu čísla jednotného = tvaru 1. pádu, např.: **dav** – 1. p. č. j. *dav*, 4. p. č. j. *dav* (i když se jedná o velký počet lidí, tj. živých bytostí).

U některých podstatných jmen používáme **koncovky životné i neživotné**, např.: *ledoborci* i *ledoborce*, *slanečci* i *slanečky*, *uzenáci* i *uzenáče*...

U jiných podstatných jmen musíme **vycházet ze skutečného významu**, např.: **startér**: 1. *člověk, který startuje závod* (rod muž. životný), 2. *technické zařízení, které roztáčí motor* (rod muž. neživotný).

Podrobně se budeme touto problematikou zabývat v kapitole o skloňování.

d) VZORY:

■ rod mužský životný	– pán, muž, předseda, soudce
■ rod mužský neživotný	– hrad (les), stroj
■ rod ženský	– žena, růže, píseň, kost
■ rod střední	– město, moře, kuře, stavení

5.–9. roč.

Podstatné jméno zařadíme ke vzoru podle následujících kroků:

a) určíme **rod** (u mužského i životný nebo neživotný),

b) podle **zakončení 1. a 2. pádu čísla jednotného** zařadíme k příslušnému vzoru, např.:

rod muž. živ.:

1. p. pán, muž, předseda, soudce
2. p. pána, muže, předsedy, soudce

rod muž. než.:

1. p. hrad, stroj
2. p. hradu, stroje

rod žen.:

1. p. žena, růže, píseň, kost
2. p. ženy, růže, písně, kosti

rod stř.:

1. p. město, moře, kuře, stavení
2. p. města, moře, kuřete, stavení

(**Poznámka:** pokud si nejsme jisti koncovkou ve 2. pádě čísla jednotného, případně životností podstatného jména, pomohou nám Pravidla českého pravopisu nebo Slovník spisovné češtiny, kde najdeme vše potřebné.)

Cvičení

5.–9. roč.

9. Určete rod a vzor následujících podstatných jmen. U rodu mužského rozlište životnost a neživotnost.

autobus (____), koloběžka (____), náměstí (____),
světlo (____), domácnost (____), drak (____),
mládě (____), sestra (____), počítač (____), číše
(____), slunce (____), Francouz (____), v síti
(____), na Slovensku (____), na koberci (____),
o čaroději (____), do hlavy (____), na schodišti
(____), se slzami (____), v hotelu (____), na
poli (____), o holi (____), se stavitelem (____),
o štěstí (____), v nůši (____), o motýlech
(____), bez starosti (____), s náčelníkem (____),
s kúzletem (____), na talíři (____), v láhvi (____),
do nohy (____), v kufru (____), na okně (____)

6.–9. roč.

10. Roztřídte podstatná jména na pomnožná, hromadná a látková. Zapište je do tabulky. (Několik podstatných jmen do tabulky nepatří, proto je v textu pouze podtrhněte.)

narozeniny, ptactvo, Vánoce, kapesníky, brambory, dříví, Prachatice, kamení, mouchy, sůl, prahory, křoví, neštovice, máslo, větve, větvoří,

kalhoty, obecenstvo, boty, čokoláda, národ, brýle, včelstvo, obrazy, med, housle, ostružiní, hrábě, rostlinstvo, postele, ostružina, káva, Vysočany

pomnožná:	hromadná:	látková:

11. Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje pouze tvary podstatných jmen v množném čísle (ANO), či nikoli (NE).

a) zrcadla, věže, kořata, loďstvo	ANO – NE
b) tepláky, dveře, bratrstvo, obhájci	ANO – NE
c) sady, vinohrady, jabloně, hrozny	ANO – NE
d) jmeniny, dárky, dobroty, varhany	ANO – NE

12. Ve které z následujících možností jsou pouze podstatná jména rodu ženského v 7. p. č. mn.?

5.–9. roč.

- a) s hosty, s růžemi, se stromy, s houbami
 b) s břízami, s rybami, se starostmi, s dámami
 c) s obavami, se skálami, s hlavolamy, s básněmi
 d) s nevěstami, s drahokamy, s potížemi, s květinami

13. Určete pád podstatných jmen v následujících slovních spojeních.

ve velké nádobě (___), s vodníkem (___), bez dlouhého prodlení (___), výhled na dvůr (___), k mé sestře (___), poklad z půdy (___), výhodná cena (___),

o významných událostech (___), bez cizí pomoci (___), směrem k nádraží (___), pozoruje noční oblohu (___), dívá se z okna (___), maluje štětcem (___), bolí mě prst (___) na noze (___), dům bez výtahu (___), skákal radostí (___), sešit (___) půjčil Pepovi (___), sešli se na nádvoří (___), šťekal bez přestání (___), natrhala maliny (___), hlas z rádia (___), chodí s mobilem (___) v ruce

14. a) Vysvětlete věcný význam následujících slov ze 13. cvičení:

(Poznámka: můžete použít Slovník spisovné češtiny.)

s vodníkem _____

bez výtahu _____

b) Určete mluvnické významy následujících slov ze 13. cvičení:

s vodníkem _____

bez výtahu _____

15. Určete pád u zvýrazněných podstatných jmen.

Děti se s radostným *výskáním* (___) vyřítily ze *školy* (___). Chvilí několik *hloučků* (___) postávalo na *chodníku* (___) a domlouvalo se, jak naloží s volným *odpolednem* (___). Byli mezi nimi i tři nerozluční *kamarádi* (___) Jirka, Honza a Mírek.

„Tak *hoši* (___), co dnes podnikneme?“ zeptal se Jirka. „Za hodinu začínají *běžecké závody* (___) na *stadionu* (___). Co kdybychom šli podpořit *děvčata* (___) z naší *třídy* (___)?“ navrhl Honza. „To je dobrý *nápad* (___),“ zareagoval hned Mírek, „tak za půl hodiny u *běžecké dráhy* (___).“

A skutečně, jak se domluvili, tak se postupně sešli u *běžeckého okruhu* (___). Tam už postávaly i další *skupinky* (___) dětí i dospělých. Po oficiálním *zahájení* (___) *závodu* (___) se *sportovci* (___) řadí do skupin po osmi. Po *výstřelu* (___) *startéra* (___) vybíhá první *osmička* (___). Chlapci už vidí dvě *spolužačky* (___), které běží uprostřed *skupinky* (___). Nedá jim to a začínají je povzbuzovat. Nejdříve *pískáním* (___), pak přidávají